

Pál Tamás bravúrja

Mendelssohn Éliás oratóriuma

Ritka zenei csemege bemutatásának előkészületein fáradozott a Vaszy-kórus s karigazgatója, Gyüdi Sándor, valamint a koncert vendégkarmestere, a marseilles-i opera zeneigazgatója, Fürst Sándor. A vendégművésznek azonban, sajnálatos módon, közbejött objektív akadályok miatt, vissza kellett lépnie a hangverseny dirigálásától, mégpedig az utolsó pillanatban, a koncert napjának délelőttjén. Helyére, pár órai felkészüléssel, Pál Tamás lépett. S csodát művelt.

Vasárnap este a Nemzeti Színházban mutatták be a szeptedi szimfonikusok, s a Fagler Erika vezette Bartók gyermekkar közreműködésével Mendelssohn Éliás című oratóriumát. A bravúros helytállást őszinte siker koronázta.

Örömmel vettük a műsoron ritkán szereplő oratórium bemutatását. Döbbenet csodálkozhattunk rá, milyen szép zene is ez! A könnyed, bájos, scherzo hangvételű művek — a Szentivánéji álom-nyitány, az édes-bús szépséges lírai e-moll hegedűverseny, a sodró életörömi Olasz szimfónia, s a Dal szöveg nélkül poetikus zongoraciklusnak — megálmódója ezúttal a nagy formák iránti bámulatos készséget, s drámai erejét mutatta meg. Éliás alakja, s

személyes drámája, a bibliai hős és a vele szembenállók harcának szemléletes zenei ábrázolása Rembrandt megrázó erejű rézkarcait juttatta eszembe. Am, míg a nagy festőnél a fekete és fehér komor kontrasztjának villogásán keresztül jut kifejezésre a mély drámai, emberi s eszmei tartalom, addig Mendelssohn grandiózus zenei freskóján a színek pompázatos kavalkádját éreztem élénk tárlni. Oarany ragyogású kórusok, olvadó ezüst fényét, s meleg sugárzó szoprán szölk, angyalhaj-kékes, légies gyermekkarok, ébenfekete, s mélybarna basszus szólók, olajzöld, mélykék alt szölk, s ismét pompázatos bíborvörösek, s vérpiros haragoság, vagy levelzöld szelidség, búzakalász-sárga-

jú, s hit-kék ragyogású kórustételek. Mennyi hittel és szeretettel, mennyire minden erőlködéstől mentesen, örömből, s egészségesen vívódó alkotóerővel megálmódott muzsika ez! A természetes, magától értetődő, legnemesebb szépség megnyilatkozása ez a mű! Mi sem bizonyítja jobban az előadás színvonalát, ha e sorok íróját a hallottak az előbbi látomásra készíteték!

Roppantul megnyerően hatott, hogy Pál Tamás, aki az előadással alig tudott próbálni, mily biztonsággal, s fantáziagazdagon fogta össze a nagy zenei eposz tartalmas eseménysorát. A kezdet érthetően feszült, s elfogódott ideje után, egyre oldottabban, szárnyalóbban, lélegzőbben kelt életre Mendelssohn muzsikája.

A Vaszy-kórus igen örvendetesen alakul. Nemcsak létszámában imponáló, hangzása is sokat fejlődött. Puhán, lágyan énekelnek, s egyéni szólamszínek virulnak. Még a tenor szólam is végre igazi tenorzengésű,

ami a hazai szűkös vegyes kari adottságokat tekintve (férfiszólamok!) igazán nem mindennapi erény. Néhány polifon kórustétel átmeneti ziláltságát felejtve, összességében igazán szépen, élmenyt adóan énekelt az együttes.

A szólisták közül leginkább Verebics Ibolya végtelenül muzikális, átélt, szép és helyes szövegmondású előadása tetszett. Szonda Eva is kulturáltan, árnyaltan énekelt. Rozsos István az oratórium második részében talált igazán magára. Bordás György basszusa ugyan kellemes, de az ő zenei megformálása tűnt a legkevésbé színesnek. Éliás szerepében, továbbá kissé zavart kemény, ropogós német szövegmondása.

A szeptedi szimfonikusok érezhető intenzív együttműködési készséggel muzsikáltak, s külön kiemelésre kívánczik a csellósólam rendkívül szépen, érzelemgazdagon bemutatott szólója a második részben. Éliás „Most már elég, vedd Uram lelkemet!” kezdetű áriájában.

Berényi Bogáta

Győri Traviata Szegedről

A közelmúltban mutatta zényli. A címszerepben szegedi szoprán, Szilágyi Erzsébet vendégeskedik, a Duna operáját. A „legszébb Verdi-operát”-et Bor József rendezte, Csala Benedek vezényli. A címszerepben szegedi szoprán, Szilágyi Erzsébet vendégeskedik, a Duna operáját. A „legszébb Verdi-operát”-et Bor József rendezte, Csala Benedek vezényli.

Filmjegyzet

Antal nem drámai hős

Egy filmes jelenségre szeretném felhívni a figyelmet, amely jelenség ugyan nem újkeletű, nem most ütötte bele a szöveget a fejembe, már rég bennem van ez a szög, hanem néhány napja láttam remek, illusztratív példát. Pontosabban a Jó estét, Wallenberg úr című filmben, amit oly sok negatív és pozitív kritika ért, hogy csak győzzük belőlük kinámozni, ami számunkra fontos, netán tanulságos lehet. Az általam kirívónak ítélt jelenség sem írható a filmkellemes kicsengésű felhangjai közé. Nos:

Antal Imre is szerepet kapott a filmben, méghozzá a nem éppen kórházi, vagy inkább steril körülmények közötti vajdó feleségét feltöltő férj szerepét. Jó szerep, kevés szöveg, alakítható és kifejezetten drámai. Igen, a férj, a családító feltöltő szerepe és „szárnyai” alatt a nő, ki a halálközeli pillanatokban egy új élettel ajándékozza meg őt és a világot. A születés, mint a halál ellenpontja talán már didaktikusnak számít, mégis úgy hiszem, van olyan művészi, rendezői koncepció, amely a drámaiságból egyszersmind a helyzet szépségét is képes felmutatni.

Ezzel szemben azt látjuk, hogy a Székeséves évszázok tréfás kedvű, poénokban bő műsorvezetője ugyanolyan rezzenéstelenül, szikár egykedvűséggel beszél, ahogyan szórakoztató műsorában. Szerepe így válik hiteltelenné. Mert Antal Imre

önmagát, saját jó kedvét adja konferansziéjába, tudjuk, hogy ő ilyen ember. Filmbeli szerepjátszása rossz értelemben vett szerepjáték, Antal Imre nem drámai hős, már csak azért sem, mert ő egy jelenség a magyar tévében, egy magyar jelenség, akit jómagam már rég a szívembe zártam. Egy jelenség pedig nem lehet más, mint ami. Mert úgy nézne ki, mint például ha a mezőn egy gáztűzhely csapját nyitogató férfi várná, hogy a villám begyűjtse az aprócska lángot. De talán még érzékletesebb a Trabancs-jelenség, mert ha a Trabancs motorját berakjuk egy Ferrariba, az bizony hiába küzdené le remek karosszériájával a légellenállást, ha egyszer a kis motor nem húz.

Hogy még pontosabb legyen a kép. Vajon Kudlik Júlia hitelesen játszhatna-e egy komoly nyomozónőt, vagy egy ljubljani masszázsszaloni hisztériás társtudajdonosát? Valószínűleg nem.

Talán más lenne a helyzet Antal Imréval is, ha több filmben látnánk, méghozzá a karakterének megfelelő szerepben. Talán. Persze hivatkozhatunk arra is, hogy a film svéd rendezője nem látta még a Székeséves évszázokot, sem pedig a Bongó-sorsolást. Ez igaz. Anny ember, annyi valóság. És ahány valóság, annyiféle értelmezés. Itt olvashatták az egyiket. További jó értelmezést!

P. Sz.

Pemzli

Ha szorgos munkával és nem kevés találékonysággal odáig küzdjük fel magunkat, hogy magánvállalkozásba fogunk, számos más dolgot, mint keresni egy jó fekvésű helyet a városban, aztán beköltözni.

De ezzel még semmi nincs kész, hiszen ki tudja róunk, hogy ott vagyunk? Jó, erre van a reklám, de az túl drága, egyszerűbben is megoldhatjuk a dolgot. Kimegyünk például az üzletünknek otthont adó belvárosi ház elé — külön előny, ha műemlék épületben kapunk helyet, az elegánsabb —, aztán egy pemzlivel körbemázoljuk a házatorát.

Szigorú követelmény, hogy a földhasználat festék egyáltalán ne hasonlítson az eredeti falszínre. Ha például a szegedi író-pap-tanár elgondolkodó szobra mellett nyitunk cukrászdát, célszerű a kiválasztott épület fákó möggyorója helyett homokszínnel hangsúlyozni jelentésünket. Így mindjárt más, a műemléki tábla ügyis odébb van pár méterrel.

De ha éjjel-nappal nyitva tartó üzletünk van egy mozaik szemben, akkor se zavarjon bennünket a védőtábla, mázoljuk át nyugodtan ordító lilára a bejárat környékét, a vakolat többi része így sem fogja magát a járdára vetni. Ha nincs olyan szerencsénk, hogy műemlék (vagy legalább: műemlék jellegű) épületben szerezzünk helyet magunknak, látványosabb megoldáshoz kell folyamodnunk. Irodánk csillagképet idéző nevéhez illő módon, az égbetörő fazonírozunk át az egyébként kissé szürke és jellegtelen homlokzatot. Emeljük felkörös színfalat a földszint elé, fessük fáradt ciklámenre, könnyű csövázakkal szokjünk az első emelet fölé, tegyük oda kétfelől hálókával övezett tükröztetésemet.

Ha viszont semmiféle saját üzletünk nincs, és mégis szeretnénk részt venni környezetünk alakításában, akkor közös költségen fessük át a lépcsőházaink bejáratát. Ahány ház, annyi színű kapu...

(nyilas)

Az ember, ugye, gyakran már pizsamában ül a tévé előtt, ha jön A Hét, de ahhoz azért még sincs hozzá szokva, hogy a tévében is pizsamában üljenek. A Hétben meg kiváltképp nem. Ott — hetente rendszeresen — a magyar miniszterelnök szokott ülni szolid öltönyben, úgy 20-25 percig. E héten azonban, hogy kórházba vonult, kissé aggodtamt szokások vasárnap esti fellépése miatt, ám végül nem kellett csalatkoznom. Igaz, kicsit később, úgy 11 felé — de bejött a bevett interjú. Antall úr a kamera elé ült — pizsamában.

En magyar miniszterelnököt még nem láttam hálórúhában, sem a képernyőn, sem élőben. No, de most a helyzet rendkívüli. A kormányfőnek arra sincs ideje, hogy rendszeresen beteg legyen. Antall Józsefet csütörtökön megoperálták, s szegény még nem is volt magánál, mikor máris magánkívül lehetett, már a taxisjárájk miatt.

Minderről ő maga beszélt vasárnap este, a híradó mikrofonja előtt. Talán nem is kell mondanom, először fordult elő, hogy magyar politikus kórházból adott interjút. Régebben a mi politikusaink betegesek voltak, legalábbis mi sohasem hallottunk róla. Az egykori szovjet vezetők is egy-másfél éves „meghú-

lésbe” szoktak belehalni. Ebben a tekintetben még Kádár János korában nyitott az ország, akinek kez-műtétjéről többé-kevésbé rendszeres tájékoztatást kaptunk.

Most Antall József személyesen mondta el: egy fájdalmas nyirokgócot operáltak ki a testéből. Érdekes, hogy a napokban műtöttek Demszky Gábort is: az orrából vág-tak ki egy polipot. En nagyon örülök, hogy a magyar politikában egyre kevesebb a fájdalmas góc. Annak meg különösen, hogy vasárnap estétől még egyvel kevesebb, hiszen benzinügyben a kormány megállapodott a blokádozókkal.

Nem vádképp mondom, de azért a kormányfő politikai érzékét dicsé-ri, hogy akkor vállalkozott erre a közszereplésre, midőn az alku megkötött. A torlasszok feloszlottak. Nem vádképp, hiszen előbb nyilván egészségi állapota sem engedte volna.

Nézem a miniszterelnököt. Örömmel állapítom meg, hogy a műtét után is csorbítatlan az a képessége, hogy hosszú percekben át képes be-

Különleges utazások

Társkeresőknek, megbicsaklott házasságban élőknek és belső békét vágyóknak ajánlják

Humán szolgáltatásnak is nevezhető az *Olympos Utazási Iroda* legújabb vállalkozása, amit személyiségfejlesztő utak címmel hirdet Olaszországba, Jugoszláviába, Görögországba és a hazai tájakra, hét végére és hosszabb kirándulásra. Hogy mit takar a pszichológiában is jól ismert fogalom egy utazási vállalkozás esetében? E Magyarországon még ugyancsak szokatlan lehetőséget a társkeresőknek, a megbicsaklott házasságban élőknek és a belső békét vágyóknak ajánlják.

A magánnyal küszködő — s korántsem felszínes ismeretségre, gyorsan múló kalandra — vágyakozók számára a kapcsolatteremtő utak jelenthetnek reményt a társ megtalálására. Garancia persze nincs a biztos sikerre, de az utazások szakmai előkészítésében részt vevő pszichológusok szerint: a hétköznapi, a megszokottól eltérő élethelyzetben — s az utazás ilyen — az ember felszabadultabb, kevesebb görcs, gátlás bénítja, nyitottabb, s ezáltal alkalmasabb a kapcsolatteremtésre. A csoporttal utazó — avagy csak az utazást elősegítő — pszichodinamikában jártas szakemberek azon igyekeznek, hogy az utazás idején a különböző programokkal minél ideálisabb élethelyzeteket teremtsenek a tartós kapcsolatok indításához.

A másik ajánlatról — a házasságfelfrissítő utak-

ról — hallván, némi kétely támad az emberben. Vajon, egy röpke hétig tartó úton megoldódhat-e egy házassági válság? A szakemberek szerint megnyugtató: ezeket az utakat nem a már végső elhatározásra jutott, válni készülő házaspároknak ajánlják — bár ők sincsenek kizárva —, hanem mindazoknak, akik még nem mondtak le a helyreállítás szándékáról, akiknek kapcsolatában van még tartalék, amit éppen egy más — a megszokottól eltérő — körülmények között aktivizálni, mozgósítani képesek. Eme házasságmentő, kapcsolatot javítani szándékozó, belső energiák mozgósítását gyorsító utakon néhány konfliktusteremtő élethelyzet is felszínre kerül, s tán megoldást is nyer.

Eltölteni néhány napot, egy, a világ minden feszültségétől mentes, távoli kolostorban. Kevés olyan ember létezhet manapság — kivált kis hazánkban —, aki ne vágya erre. A Nyugat-Európában oly divatos meditációs utazások, a világtól, kis időre elvonulni óhajtok számára találtak ki. A meditációs technika megtanulása után valamely európai vagy magyarországi kolostor cellájának csendjében aztán megteremthető a belső élmény és nyugalom, ami mindannyiúnkra ráférne mostanában...

K. K.

Autópálya-átadás

Avatóünnepség nélkül

Bár eredetileg ünnepélyes avatást, szalagvágást hirdettek, ez elmaradt és minden ceremónia nélkül megnyitották a forgalom előtt az M1-es új jobb oldali autópályájának Tatabánya és Győr közötti utolsó szakaszát. Így hétfőtől már teljes autópályán közlekedhetnek az autósok a két város között.

Az M1-es építésére még a '70-es évek elején született döntés, először azonban csak a félautópálya — a bal oldali nyomvonal — elkészítésére jutott a költségvetésből. Időközben rendkívüli

mértékben megnőtt a forgalom, és az ország legbalesetveszélyesebb útjává vált a Tatabánya—Győr közötti szakasz; a népnyel „halálútnak” nevezte el. Ezért a közlekedési tárca a múlt évben nemzetközi versenytagyalást írt ki a jobb oldali útpálya megépítésének finanszírozására és kivitelezésére. A pályázatot a Betonútépítő Vállalat és a Magyar Hitel Bank Rt. közösen nyerte el összesen 45 km-es szakaszt 13 hónap alatt elkészítik. A határidőt pontosan tartották.

Tévéjegyzet, magánbeszéd

Pizsama

szelni. Arca kissé sápadtabb, tekintete tétova, ám elszántsága, kézművessége, intonációja töretlen. Beszámol, hogyan vett részt az elmúlt napok történéseiben. (A kamera ezenközben három telefonkészüléket mutat.) Elmeséli: ezúttal ő volt munkatársa, tanácsadója miniszterének, utasítást nem adott, a döntéseket nekik, a tárgyalások résztvevőinek kellett meghozniuk. Végigtelefonálta viszont segítségért Nyugat-Európa kormányfóit, kikkel látogatásai során barátságba keveredett. Szerzett olajat Ausztriából, Németországból, a Közös Piac meg — kérésére — előre hozott nekünk néhány millió jövőre tervezett dollárt. „Ezt végeztem, ennyit tudtam tenni innen” — mondja.

Egy idősebb úr ül kórház ágya szélén, az oldalából csövek lógnak, lábát papucsba bújtatja, bal kezével friss sebére öleli, jobbával tárcsáz, Rocard-t, Kohlt hívja: intézi az ország ügyeit.

Antall úr, én sohasem kedveltem különösebben az ön tirádáit, kormányának intézkedéseivel vitatkozom, ám ez a pizsama meggyőző. Dísztel, jelmez és szituáció: groteszk, ám megható. Az erőfeszítés heroizmusa nem csupán tiszteletet parancsol, rokonszenvet is kelt, így együttérzést.

Márk Tamás